

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R. H.**, bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. Marianom Dzuroškom, advokátom so sídlom v Rimavskej Sobote, Hviezdoslavova č. 468/31, proti žalovanej **LETECKÉ ŠPORTOVÉ CENTRUM, spol. s r.o.**, so sídlom v Lučenci, Letisko – Boľkovce, IČO: 31 583 431, zastúpenej JUDr. Ladislavom Kováčom, advokátom so sídlom v Lučenci, M. Bela č.2, o **38 132,35 €**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 9 C 144/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej bystrici z 13. augusta 2013 sp. zn. 13 Co/236/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania za právne zastúpenie 162,90 € do rúk JUDr. Mariana Dzurošku, advokáta so sídlom v Rimavskej Sobote, Hviezdoslavova č. 468/31.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Lučenec rozsudkom z 8. marca 2013 č. k. 9 C/144/2010-153 žalobu (o náhradu škody na zdraví a náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku úrazu) proti žalovanej v celom rozsahu zamietol (pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie) a žalovanej nepriznal náhradu trov prvostupňového konania. Pri zhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p. Úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov konania s odôvodnením, že ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť (§ 150 ods.1 O.s.p.). Za dôvody hodné osobitného zreteľa súd považoval to, že vo výpise z obchodného registra žalovanej je v premete činnosti vedený

od 31. marca 2007 výkon parašutistickej činnosti a prevádzkovanie vzdelávacích zariadení na prípravu parašutistov i keď reálne túto činnosť nevykonáva. Žalobca pri podávaní žaloby vychádzal z údajov z obchodného registra žalovanej a z rozkazu I. H.. Súd až po vykonaní dokazovania (účastníkov, svedkami a listinnými dôkazmi) zistil, že žalovaná nie je vecne pasívne legitimovaná (žalobca so žalovanou neboli v žiadnom právnom vzťahu).

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu (vo veci samej) a žalovanej (proti výroku o náhrade trov konania) rozsudkom z 13. augusta 2013 sp. zn. 13 Co/236/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalobcovi do troch dní uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania 506,52 € na účet jej právneho zástupcu (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia s tým, že jeho závery považoval za správne. K odvolaniu žalovanej, pokiaľ ide o trovy konania, považoval za potrebné uviesť, že „odvolací súd nemá právomoc bez vykonania ďalších dôkazov preskúmať dôvody a závery, ktoré súd prvého stupňa viedli k vydaniu rozhodnutia (§ 213 O.s.p.).“

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním s tým, že odvolací súd nerozhodol o náhrade trov prvostupňového konania a pre túto časť odvolací súd rozhodnutie vôbec neodôvodnil (ani neuviedol prečo dôvody odvolania považuje za nepodstatné), čím žalovanej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle §237 písm. f/ O.s.p., a dostal sa i mimo limitov práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru). Za neodôvodnené dovolateľka považuje aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, ktoré spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci lebo žalovaná konanie nezavinila, bola v ňom úspešná (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd zmenil rozhodnutia súdov a priznal jej náhradu trov prvostupňového konania v uplatnenej výške, vrátane trov dovolacieho konania.

Žalobca k dovolaniu uviedol, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovanej nie je prípustný, navrhol ho „zamietnuť“ a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania 3814,26 €. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, stotožnil sa s jeho závermi a v tomto smere prevzal argumentáciu súdu ohľadom trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný a zistil, že tomu tak nie je.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je „klasickou“ treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd o náhrade trov prvostupňového konania síce rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom, avšak z hľadiska formy rozhodovania sa naňho hľadá ako na uznesenie (porovnaj § 167 ods. 1 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia (o. i.) vtedy, ak ide o uznesenie o trovách konania. Dovolateľka napadla dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa o trovách (prvostupňového) konania. Takéto uznesenie je v §239 ods. 3 O.s.p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona

bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka namietala, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z obsahu dovolania žalovanej je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje z toho, že odvolací súd „nerozhodol“ o odvolaní žalovanej podanom proti výroku o trovách konania, rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti (o odvolaní proti trovám konania) nie je odôvodnené, rovnako nie je odôvodnené ani rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti o trovách konania, ktoré je nesprávne.

Tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd nerozhodol o jej odvolaní smerujúcom proti trovám konania nie je správne vzhľadom na obsah dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Z jeho výroku i odôvodnenia (strana 10 odsek 3) vyplýva, že rozhodnutie súdu prvého stupňa napadla odvolaním i žalovaná (a to čo do výroku o náhrade trov konania, ktorý navrhla zmeniť tak, že sa jej prizná náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 4 308,99€), z dôvodu vecnej správnosti odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (vrátane výroku o náhrade trov prvostupňového konania) v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p., odvolaniu žalovanej sa odvolací súd venuje na strane 11 v odseku 3 odôvodnenia rozhodnutia.

Pokiaľ žalovaná namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu

súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor, ktorý zastáva i dovolací súd, zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa v časti o náhrade trov prvostupňového konania (t. j. výrok o nepriznaní náhrady trov prvostupňového konania žalovanej) vydaný v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozhodnutí zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú v súhrne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia vecí konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalovanej nebola priznaná náhrada trov konania. Zhodli sa v podstatnom na tom, že i keď bola žalovaná v spore plne úspešná, čo jej zakladá právo na náhradu trov konania v zmysle §142 ods. 1 O.s.p., súd jej náhradu v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. nepriznal odôvodňujúc to dôvodom osobitného zreteľa, ktorý podľa ich názoru spočíval v tom, že žalovaná neuviedla skutočnosti a dôkazy už pri prvom úkone, ktoré by urýchlili záver o (ne)dostatku jej vecnej legitimácie v spore. Súd tieto skutočnosti v konaní dokazoval, čo ovplyvnilo dĺžku i náklady konania.

Zo súdno-aplikačného hľadiska nemožno súdom vo všeobecnosti vyčítať, že pri rozhodovaní o náhrade trov sporového konania aplikovali ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a súčasne prihliadal aj na ustanovenie § 150 O.s.p. (porovnaj Cpj 247/72 Najvyšší súd ČSR, Zborník IV str. 292 – 294, obdobne R 20/1980). Súdy svoj záver o nepriznaní trov prvostupňového konania zdôvodnili v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., vysvetlili v čom vidia dôvody osobitného zreteľa pre nepriznanie trov prvostupňového konania žalovanej, ktoré dovolateľka v dovolaní nespochybňuje (nevylučuje aplikáciu § 150 ods. 1 O.s.p.).

V podmienkach prejednávaneho prípadu (aj z pohľadu odvolacích a dovolacích námietok uplatnených žalovanou a ich primeraním zodpovedaním), dovolací súd preto nemohol prisvedčiť dôvodnosti námietok dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ich nepreskúmateľnosti a porušení jej základných práv na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. V rozpore s právom na spravodlivý proces totiž nie je, ak súd rozhodujúci o opravnom prostriedku odôvodní svoje rozhodnutie tým, že prevezme odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, lebo ho považuje za vecne správne (napr. Helle proti Fínsku, rozsudok z 19. decembra 1997, č. 20772/92 a iné).

Z obsahu dovolania žalovanej možno vyvodit' aj nespokojnosť s právnym posúdením veci súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci

neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), o taký prípad ale v danej veci nešlo, zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov (v danom prípade prípadná nesprávna aplikácia § 142 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p.) nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad vo veciach sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 49/2012, 7 Cdo 212/2013).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť z ustanovení §237 a § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky toto dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca v dovolacom konaní podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a tieto vyčíslili vo výške 381,26€ €. Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za 2 úkony právnej služby poskytnutej žalobcovi (príprava a prevzatie zastúpenia z 11. októbra 2013 a vypracovanie písomného vyjadrenia k dovolaniu z 11. októbra 2013 (§ 13a ods. 1 písm. a/ a c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z.). Sadzbu za tieto úkony právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (jedna trinástina výpočtového základu – 60,07€), čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.) vo výške 7,81 € a DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., predstavuje spolu sumu 162,90 € [2 x(60,07 € + 7,81 € + 13,57 €)].

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2015

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová